

Konkurrensverkets policy för prioritering av konkurrens- och upphandlingsfrågor

Syftet med denna policy är att tydliggöra hur Konkurrensverket gör sina övergripande prioriteringar av vilka problem som i första hand bör undersökas av verket.

Konkurrensverket måste vara selektivt i valet av vilka ärenden som ska drivas vidare. Konkurrensverket ska fokusera på att utreda ärenden som har ett generellt intresse och leder till tydliga resultat. Syftet ska alltid vara att främja en effektiv konkurrens. När ett ärende har prioriterats kan Konkurrensverket avgränsa vilka frågor i ärendet som ska utredas. Vid prioriteringen väger Konkurrensverket in följande faktorer.

- Hur allvarligt problemet eller företeelsen är.
- Hur viktigt det är att få ett vägledande avgörande.
- Om någon annan myndighet eller aktör är bättre lämpad att agera i frågan eller om den bättre tas om hand med hjälp av ett annat regelverk.

Hur allvarligt är problemet?

Ärenden som gäller allvarliga problem eller företeelser prioriteras. Hur allvarligt ett ärende bedöms vara beror på vilka negativa effekter som kan uppstå för konkurrensen och därmed för konsumenterna och det allmänna. Konkurrensverket anser att vissa beteenden typiskt sett är särskilt allvarliga, t.ex. samverkan om priser, begränsning av marknader, marknadsdelning, utestängande dominansmissbruk, otillåtna direktupphandlingar samt, när det gäller konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet, verksamhet som kan förbjudas då den strider mot både konkurrenslagen och annan lag och sammanblandning av myndighetsutövning och säljverksamhet. Detta utesluter självklart inte att andra typer av överträdelser kan behöva prioriteras.

Upprepning av ett beteende som tidigare bedömts som en överträdelse eller har förbjudits betraktas som allvarliga problem och prioriteras normalt sett. Ett exempel inom upphandlingsområdet är att det finns organisationer och myndigheter som omfattas av upphandlingsreglerna och därmed ska tillämpa dem men aldrig gör detta.

En faktor som är viktig att ta hänsyn till är också om problemet eller företeelsen omfattar hela eller en väsentlig del av den svenska marknaden eller på annat sätt är utbredd. En annan faktor är om problemet gäller sektorer som har stor betydelse för samhälls-ekonomi och kan anses ha ett allmänt intresse, exempelvis beröra ett större konsumentkollektiv. Ett konkurrensbegränsande beteende på en marknad som kännetecknas av ett fåtal aktörer och svag konkurrens, riskerar att få stora negativa effekter för konkurrensen på den marknaden. Så kan t.ex. förhållandet vara på nyligen omreglerade marknader.

Hur viktigt är det att få ett vägledande rättsligt avgörande inom området?

Det är viktigt att få fram klargörande domstolavgöranden i vissa rättsliga frågor, s.k. prejudicerande domar. Särskilt viktigt är det när det gäller frågor som rör ny lagstiftning, t.ex. regler om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och de kommande reglerna om marknadsskadeavgift på upphandlingsområdet.

En angränsande men mer allmängiltig faktor är vilka förutsättningar som Konkurrensverket har för att resurseffektivt kunna utreda och bevisa det misstänkta problemet.

Skälen kan vara mindre starka för att pröva flera liknande ärenden. Det gäller särskilt där s.k. pilotfall tillsammans med andra konkurrensfrämjande åtgärder kan tjäna till att undanröja problem eller där det med hänsyn till redan befintlig praxis finns goda förutsättningar för någon annan aktör att agera i frågan.

Är det någon annan myndighet eller aktör som är bättre lämpad att agera i frågan eller tas den bättre om hand med hjälp av ett annat regelverk?

Om Konkurrensverket anser att någon annan myndighet är bättre lämpad att agera i frågan kan verket avstå från att utreda frågan. Detsamma gäller om grundproblemet bäst tas om hand genom att Konkurrensverket föreslår att regeringen ska agera för förändrad lagstiftning. Konkurrensverket tillämpar flera regelverk. Konkurrensverket eftersträvar att vid varje tillfälle tillämpa det regelverk som verket anser bäst avpassat för problemet. Exempelvis kan Konkurrensverket därför välja att hantera ett problem med hjälp av lagen om valfrihetssystem istället för med regeln om offentlig säljverksamhet.

Om ett beslut av kommun eller landsting, som rör offentlig säljverksamhet, prövas i förvaltningsdomstol avvaktar Konkurrensverket normalt domen eller beslutet. Huvudregeln inom upphandlingsområdet och för valfrihetssystem är att Konkurrensverket inte hanterar frågor som prövas i förvaltningsdomstol.

Ett ställningstagande av Konkurrensverket att inte utreda en fråga vidare behöver inte innebära att grund saknas. Om Konkurrensverket i sin samlade bedömning kommer fram till att ett konkurrensärende inte ska utredas vidare kan det berörda företaget i stället utnyttja sin särskilda talerätt, det vill säga självt gå vidare till domstol i ärendet. En sådan talan förs genom att en stämningsansökan lämnas in till Marknadsdomstolen. Om ärendet gäller konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet lämnas stämningsansökan in till Stockholms tingsrätt.